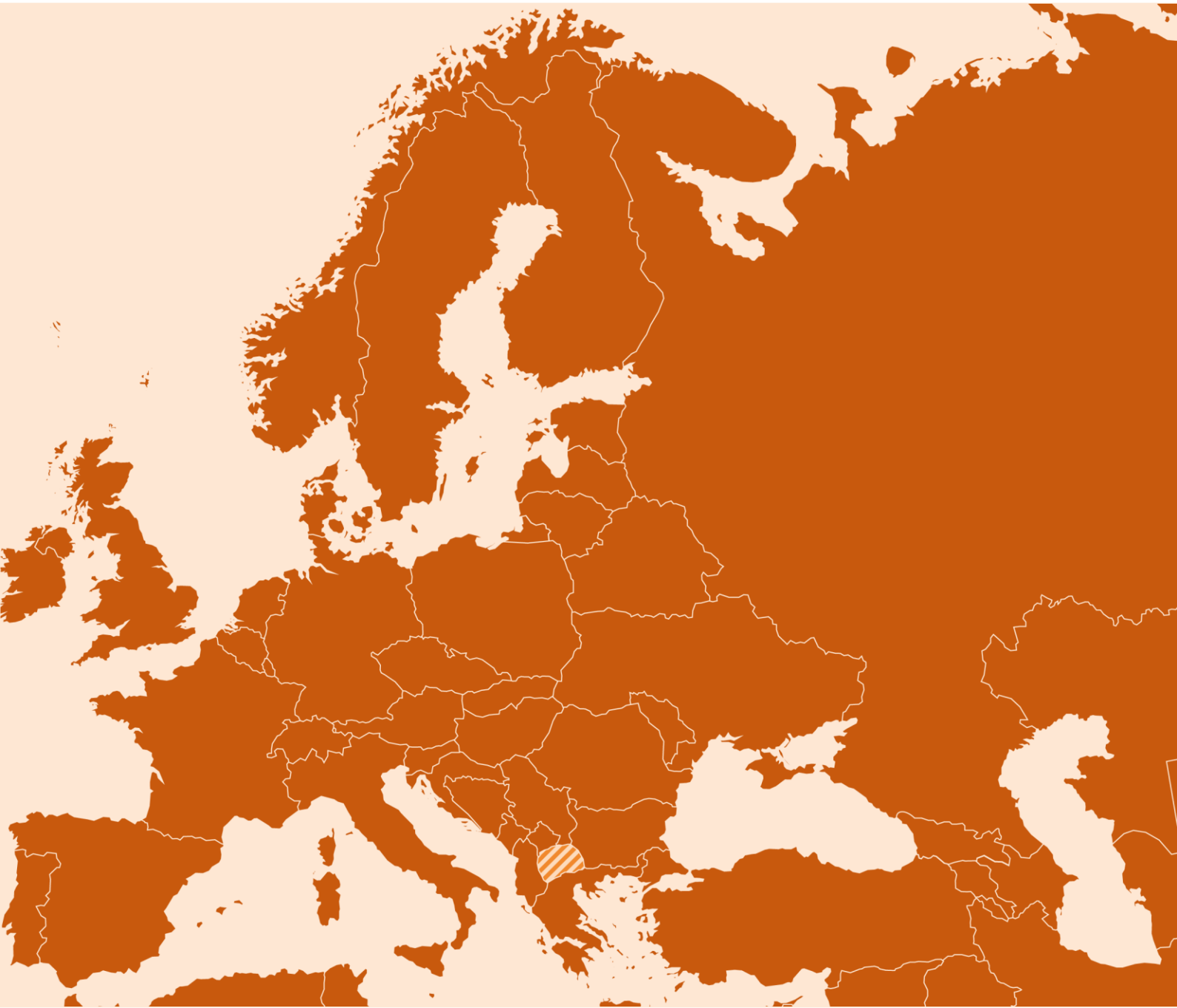

Nordmakedonien

Underlag till bedömning av ursprungsländer

MIGRATIONSVERKETS FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning. Migrationsverkets system för landinformation, Lifos, fortsätter att vara den plats där rapporter publiceras.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Denna rapport är framtagen av Migrationsverket i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation](#) (2008). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets ståndpunkt i en viss fråga och Migrationsverket har inte för avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Landinformation: Nordmakedonien – Underlag till bedömning av ursprungsländer

2020-09-18, version 1.0

Rapporten är utgiven av Nationella operativa avdelningen, Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys. Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2020.

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Om rapporten och dess syfte	5
1.2	Internationella index och EU-praxis	5
2	Den nordmakedonska staten	6
2.1	Nationell suveränitet	6
2.2	Territoriell kontroll och interna oroligheter	6
2.3	Statsskick	6
2.3.1	Konstitutionellt ramverk och statens legitimitet	6
2.3.2	Folkets delaktighet och förtroende	8
2.3.3	Politisk situation och stabilitet	9
3	Allmänna fri- och rättigheter	9
3.1	Politiska rättigheter	9
3.2	Religionsfrihet	10
3.3	Etniska minoriteter	11
3.4	Utsatthet på grund av kön	13
3.5	Hbtq-personer	14
3.6	Personer med funktionsnedsättning	14
3.7	Barns rättigheter	15
3.8	Rätten till liv, kroppslig integritet och personlig säkerhet	17
3.8.1	Dödsstraff	17
3.8.2	Kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	17
3.8.3	Våldsnivåer till följd av väpnade konflikter eller andra motsättningar	18
3.8.4	Miljökatastrofer	18
4	Myndigheternas förmåga att garantera grundläggande fri- och rättigheter	18
4.1	Rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet och integritet	18
5	Non-refoulement	20
	Källförteckning	22

Elektroniska källor	22
Bilaga.....	24

1 Inledning

1.1 Om rapporten och dess syfte

Den här rapporten är framtagen efter en beställning av Migrationsverkets rättsavdelning, för att utgöra underlag till bedömning av situationen i ett ursprungsland. Rapporten omfattar ett antal faktorer som enligt bilaga 1 till det omarbetade asylprocedurdirektivet ska bedömas för att avgöra om ett land är ett säkert ursprungsland.¹ Dessa faktorer är bl.a. relaterade till ett lands funktionalitet som rättsstat och skyddet för medborgerliga fri- och rättigheter. Rapporten utgör en översiktlig beskrivning av dessa områden, men gör inte anspråk på att ge en fullständig bild i någon del. Rapporten innehåller löpande hänvisningar till mer djupgående och specifik rapportering som Migrationsanalys bedömer vara relevant och kvalitativ för förståelsen av den aktuella situationen. Vidare tar rapporten inte ställning till om specifikt Nordmakedonien är att betrakta som ett säkert ursprungsland eller inte.

1.2 Internationella index och EU-praxis

Närmast nedan återfinns de EU-länder som i förteckningar över säkra ursprungsländer har fört upp Nordmakedonien, och en genomgång av hur Nordmakedonien rankas i några internationellt välrenommerade index. Sammanvägda kan de ses som indikatorer på situationen i landet. Bertelsmann Stiftung mäter graden av demokrati och marknadsekonomi, Economist Intelligence Unit graden av demokrati, World Justice Project efterlevnaden av rättsstatsprincipen och Freedom House allmänna fri- och rättigheter.

Nordmakedonien i internationella index ²		Nordmakedonien som säkert ursprungsland ³
Bertelsmann Stiftung (1–10) ⁴	7,20	Belgien Bulgarien Frankrike Kroatien Nederländerna Slovenien Tjeckien Tyskland Ungern Österrike
Economist Intelligence Unit (0–10)	5,97	
World Justice Project (0–1)	0,53	
Freedom House (0–100)	63	

¹ EU, Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, 2013-06-26, [url](#) (Hämtad 2020-07-30).

² Inom parantes indikeras de värden skalorna baseras på, från sämsta till bästa möjliga poäng.

³ Information från andra EU-länder inhämtad av Migrationsanalys juni 2020.

⁴ Bertelsmann Stiftung mäter flera olika parametrar i sina årliga rapporter, denna siffra avser den politiska utvecklingen (eng. "political transformation").

2 Den nordmakedonska staten

2.1 Nationell suveränitet

Republiken Nordmakedonien är en suverän stat på Balkan som utgörs av delar av det som en gång var Jugoslavien. Efter Jugoslaviens fall förklarade sig det som då hette före detta jugoslaviska republiken Makedonien självständigt den 8 september 1991. Sedan dess har staten varit suverän och kontrollerat sina gränser. Konflikter på grund av etniska spänningar har förekommit, senast under 2001 mellan den albanska minoriteten och den dåvarande regeringen (som ansågs gynna den etniskt makedonska majoritetsbefolkningen). Spänningarna utlöste väpnade strider, men en lösning av konflikten kunde förhandlas fram bland annat med hjälp av EU.⁵ Sedan dess har inga väpnade strider mellan olika politiska grupperingar inträffat. Nordmakedonien är ett kandidatland till EU sedan 2005 och i mars 2020 godkände medlemsländernas EU-ministrar ett inledande av slutförhandlingar om ett medlemskap i unionen. Någon tidsplan är inte fastlagd.⁶ En av de stora stötestenarna för medlemskap har varit namnfrågan, men i och med att landet bytte namn till Nordmakedonien under 2018 kunde det grekiska motståndet mot slutförhandlingar undanröjas. Namnbytet gjorde det också möjligt för Nordmakedonien att gå med i NATO i mars 2020.⁷

2.2 Territoriell kontroll och interna oroligheter

Nordmakedonien utövar effektiv kontroll över sitt territorium och det finns inga väpnade grupperingar som utmanar statens våldsmonopol. Olika politiska partier, framför allt oppositionspartiet Inre makedonska revolutionära organisationen – demokratiska partiet för nationell enighet (VMRO-DPMNE) använder sig dock av etnonationalistisk retorik, vilket bidrar till ett polariserat samhälle. Etniska spänningar kvarstår även sedan regeringsskiftet 2017 då Makedoniens socialdemokratiska union (SDMS) tog över makten och de olika etniska minoriteterna anser sig fortfarande diskriminerade, både vad gäller offentliga jobb och på den privata arbetsmarknaden. Samtidigt finns det starka, viktiga och breda politiska frågor som förenar det annars polariserade landet, bland annat ambitionen att fortsätta närma sig och gå med i EU och medlemskapet i Nato.⁸

2.3 Statsskick

2.3.1 Konstitutionellt ramverk och statens legitimitet

Nordmakedonien är en parlamentarisk republik som styrs av en president som väljs i allmänna val och som också är landets stadsöverhuvud och även överbefälhavare för landets militär. Presidenten väljs för en mandatperiod om fem år och kan väljas om vid ett tillfälle.

⁵ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2020 Country Report – North Macedonia*, 2020-04-29, s. 5–6, [url](#) (Hämtad 2020-08-19).

⁶ EU-kommissionen, *Albania and North Macedonia on the Road to EU Membership*, 2020-06-19, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

⁷ Nato, North Macedonia joins NATO as 30th Ally, 2020-03-27 (Hämtad 2020-08-28), https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_174589.htm

⁸ Bertelsmann Stiftung, *BTI 2020 Country Report – North Macedonia*, 2020-04-29, s. 7–8, [url](#) (Hämtad 2020-08-19).

Stevo Pendarovski från socialdemokratiska SDSM vann presidentvalet 2019 och valet bedömdes av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) som fritt och rättvist, trots vissa tekniska problem.⁹

Den lagstiftande makten finns hos parlamentet, Sobranie, med 123 ledamöter som utses genom allmänna val (de sista tre platserna väljs av utlandsmakedonier, men i valet 2016 deltog för få att dessa för att platserna skulle fyllas). Parlamentsvalen har av internationella bedömare bedömts som öppna och fria, även om det funnits problem vid ett antal röstningsstationer. Parlamentet utser en premiärminister som bildar regering.¹⁰

Efter valet 2016 försenades regeringsbildningen flera månader efter det att dåvarande presidenten Gjorge Ivanov vägrat ge SDSM mandat att bilda regering. Förhandlingarna om en VMRO-DPMNE-ledd regering hade strandat. Vidare gjordes ett antal försök att förhindra valet av Talat Xhaferi till talmansposten, den kandidat som SDSM stödde. Xhaferi företräder Demokratiska integrationsunionen (DUI), ett albanskt parti som sitter i koalition med SDSM. Efter att Xhaferi till slut kunde väljas i april 2017 stormades parlamentsbyggnaden av personer som stöder det förra regeringspartiet VMRO-DPMNE. Efter ett antal politiska och procedurelaterade komplikationer kunde till slut den SDSM-ledda regeringen tillträda i maj samma år efter medling från bland annat USA.¹¹

Det senaste parlamentsvalet hölls i juli 2020 under ordnade former och med ett valdeltagande på 51 procent. Inget parti fick tillräckligt många platser i parlamentet för att kunna bilda regering själv, men efter förhandlingar kom SDSM överens med DUI om att bilda en koalitionsregering. Parlamentet har än så länge inte godkänt den nya regeringen, men då SDSM och DUI tillsammans har en majoritet av platserna borde detta endast vara en form-sak.¹²

Konstitutionen föreskriver maktindelning mellan den dömande, exekutiva och lagstiftande makten. Presidenten kan lägga veto mot ny lagstiftning, men detta veto kan sedan annulleras av parlamentet. Presidentens betydelse har varierat över tid, som nämnts ovan förhindrade den tidigare presidenten Ivanov ett maktöverlämnande efter parlamentsvalet 2016, och obstruerade också lagstiftningsarbetet i parlamentet fram tills det att Stevo Pendarovski valdes till ny president 2019. Efter detta har friktionen mellan presidentposten och regeringen/parlamentet minskat.¹³

Domstolarnas fria ställning, som garanteras av konstitutionen, har varit en problematisk fråga i Nordmakedonien under lång tid. Kopplingarna mellan den gamla regeringen som styrdes av VMRO-DPMNE och domstolarna tydliggjordes efter en avlyssningsskandal där det framkom information om påverkan vid tjänstetillsättning av domare och att landets särskilda åklagare obstruerats i sitt arbete. Det finns också indikationer på politisk påverkan i vissa rättegångar. Landets högsta domstol bedöms också ha kvar sina kopplingar till VMRO-DPMNE. Samtidigt har Nordmakedonien reformerat sitt rättsväsende och både EU och USA bedömer

⁹ Freedom House, *Freedom in the World 2020 – North Macedonia*, 2020-03-04, [url](#) (Hämtad 2020-08-28)

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

¹² Balkan Insight, *Zoran Zaev to Lead North Macedonia's Government Again*, 2020-08-18, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

¹³ Bertelsmann Stiftung, s. 12–14

att utvecklingen går åt rätt håll.¹⁴ I juni 2020 dömdes den före detta chefen för landets särskilda åklagare, Katica Janeva, till fängelse för sin roll i en utpressningsskandal, vilket kraftigt påverkat allmänhetens förtroende för institutionen.¹⁵

Civila rättigheter garanteras av konstitutionen och skyddas även av en Ombudsman och av Kommissionen för skydd mot diskriminering. Förtroende för främst den senare institutionen är lågt efter att kommissionen ingripit i ett fall till förmån för en högprofilerad person med kopplingar till VMRO-DPMNE, samtidigt som den ofta misslyckas med att skydda vanliga medborgares rättigheter.¹⁶

2.3.2 Folkets delaktighet och förtroende

En undersökning från det Internationella republikanska institutet visar att armén och religiösa samfund är de institutioner som åtnjuter högst förtroende bland befolkningen. Därefter följer polisen med näst högst förtroendesiffror. Regeringen och parlamentet åtnjuter ett relativt lågt förtroende hos allmänheten.¹⁷ Generellt sett accepterar allmänheten demokratiska normer, demokratiska processer och statens institutioner. Det finns heller inga politiska eller andra aktörer som på allvar ifrågasätter dessa. Samtidigt fortsätter den polariserade politiska miljön i landet att påverka institutionernas funktionalitet. Bland befolkningen finns ett starkt stöd för landets demokratiska styre och framför allt för ett närmande till EU och medlemskapet i Nato.¹⁸

I presidentvalet 2019 deltog cirka 45 procent av den röstberättigade delen av befolkningen, och motsvarande siffra för folkomröstningen om landets namn 2018 var 37 procent. Valdeltagandet i presidentvalet var i linje med vad som förväntats och det valdeltagande man sett i tidigare presidentval. Deltagandet i folkomröstningen var lägre än förväntat, och det största oppositionspartiet VMRO-DPMNE ifrågasatte folkomröstningens giltighet på grund av detta. Vid det senaste parlamentsvalet i juli 2020 var valdeltagandet 51 procent. Det finns förtroendeproblem gentemot staten hos vissa etniska minoriteter. Generellt sett upplever den albanska minoriteten att de inte åtnjuter samma rättigheter som etniska makedonier, och tvärt om, där den nordmakedonska majoriteten anser att etniska albaner har lättare att få jobb inom offentlig sektor.¹⁹

Korruptionen i landet är omfattande och påverkar allmänhetens förtroende för det politiska systemet och för statliga institutioner. Ljudinspelningar som den dåvarande oppositionen publicerade 2015 visade hur VMRO-DPMNE ägnat sig åt omfattande korruption och påverkan på bland annat domstolsväsendet. Efter att SDSM tog över makten 2017 har ett omfattande program mot korruption antagits, med bland annat en särskild åklagare som kan hålla

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Balkan Insight, *North Macedonia Jails Ex-Special Prosecutor over "Extortion" Case*, 2020-06-18, [url](#) (Hämtad 2020-09-17).

¹⁶ Bertelsmann Stiftung, s. 12–14

¹⁷ International Republican Institute, Center for Insights In Survey Research, *Western Balkans Regional Poll. February 2, 2020 – March 6, 2020*, 2020, [url](#) (Hämtad 2020-09-16).

¹⁸ Bertelsmann Stiftung, s. 12–14

¹⁹ Freedom House.

korrupta politiker och offentliganställda ansvariga för sina handlingar (den särskilda åklagarens roll har dock kommit att ifrågasättas efter en dom mot förre särskilda åklagaren Katica Janeva, se ovan).²⁰

2.3.3 Politisk situation och stabilitet

Även om maktövertagandet efter parlamentsvalet 2016 kantades av obstruktion och problem så kunde det trots allt genomföras på ett fredligt sätt. Även i efterföljande lokalval, samt i presidentvalet 2019, kunde maktskiften ske både lokalt och nationellt i enlighet med demokratiska traditioner och utan större fraktioner. Samtidigt har de nordmakedonska institutionerna, inklusive domstolsväsendet och media, varit under stor politisk påverkan under det gamla VMRO-DPMNE-styret. Det etniskt präglade och polariserade politiska landskapet har också skapat spänningar som stundtals fått internationella bedömare att ifrågasätta Nordmakedoniens demokratiska utveckling. Emellertid förenas stora delar av folket i ambitionen att ansluta sig till EU, och denna politiska inriktning finns nu också i stora delar av det politiska etablissemangen. I slutförhandlingarna med EU – som inletts under 2020 – har EU-kommissionen också pekat ut att stora framsteg har skett på många områden i Nordmakedonien, samt bedömt att den demokratiska stabiliteten förbättrats.²¹

Den negativa demokratiutvecklingen under VMRO-DPMNE har enligt många bedömare nu vänt. Under SDSM:s styre, först genom att de kunde bilda regering 2017 och även efter att deras kandidat vann presidentvalet 2019, har framsteg gjorts både på inom rättsväsendet och vad gäller mediefriheten i landet. Det har också blivit enklare för icke-statliga organisationer att verka i Nordmakedonien.²² EU-kommissionens bedömning av utvecklingen i landet är positiv i stort, men framför allt återstår mycket att göra avseende den utbredda korruptionen i landet och kampen mot organiserad brottslighet, områden där framstegen fortsätter men en hel del problem fortfarande kvarstår.²³

3 Allmänna fri- och rättigheter

3.1 Politiska rättigheter

Den nordmakedonska konstitutionen garanterar grundläggande demokratiska fri- och rättigheter såsom tanke- och yttrandefrihet, pressfrihet, församlingsfrihet och föreningsfrihet. Dessa rättigheter respekteras i allmänhet av den nu sittande regeringen, och situationen för till exempel civilsamhället och icke-statliga organisationer är i dagsläget bättre än under VMRO-DPMNE:s styre.²⁴

Nordmakedonien har ett polariserat medielandskap med tydliga politiska skiljelinjer. Privata medieaktörer är ofta knutna till politiska intressen eller affärsintressen. Under den SDSM-

²⁰ Amnesty International, *Human Rights in Europe – Review of 2019 – North Macedonia*, 2020-04-29, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

²¹ Freedom House.

²² Ibid.

²³ EU-kommissionen, *Commission Staff Working Document, North Macedonia 2019 report*, 2019-05-29, s. 4, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

²⁴ Freedom House.

ledda regeringen har dock den politiska styrningen av media minskat. Under VMRO-DPMNE förekom systematisk avlyssning av journalister men detta förefaller inte ha fortsatt efter regeringsskiftet. Det finns också ett brett spektra av oberoende medieaktörer som främst publicerar sin journalistik online. Journalister utsattes relativt ofta av hot och trakasserier under VMRO-DPMNE, men detta har minskat sedan 2017.²⁵

Civilsamhället är aktivt och regeringen har uttryckt sitt stöd för icke-statliga organisationers rätt att verka i samhället. Samtidigt utsätts civilsamhällesorganisationer ibland av påtryckningar av olika slag, vanligtvis från representanter eller personer knutna till VMRO-DPMNE.²⁶

För mer information om politiska rättigheter i Nordmakedonien rekommenderas följande rapporter:

- Amnesty International, *Human rights in Europe – Review of 2019 – North Macedonia*, 2020-04-16, <https://www.ecoi.net/en/document/2028208.html>
- Bertelsmanns Stiftung, *BTI 2020 Country Report – North Macedonia*, 2020-04-29, https://www.bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MKD.pdf
- EU-kommissionen, *Commission Staff Working Document. North Macedonia 2019 Report*, 2019-05-29, <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-north-macedonia-report.pdf>
- Freedom House, *Freedom in the world – North Macedonia*, 2020-03-04, <https://www.ecoi.net/en/document/2030889.html>
- United States Department of State (USDOS), *Human Rights Practices – North Macedonia*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf>
- Utrikesdepartementet (UD), *Nordmakedonien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 30 juni 2018*, 2019-02-20, <https://www.regeringen.se/4923be/contentassets/57fae983fbb74200a2e3fca365b088a6/makedonien---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf>

3.2 Religionsfrihet

Religionsfriheten i Nordmakedonien garanteras av konstitutionen men uppförandet av religiösa byggnader och symboler kan ibland utlösa spänningar mellan olika religiösa grupperingar. Det förekommer islamofobi, framför allt bland slavisktalande makedonier som anser att vissa kulturella uttryck inte hör hemma i landet, men även den albanska minoriteten kan motsätta sig att kristna byggnader reses i albanskdominerade områden. Det finns ingen officiell statsreligion, men konstitutionen erkänner den Makedonska ortodoxa kyrkan, Islamska samfundet i Nordmakedonien, Romersk-katolska kyrkan, Judiska församlingen och Metodistkyrkan. Övriga samfund kan verka, men har inte någon officiell ställning.²⁷

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

²⁷ Utrikesdepartementet (UD), *Makedonien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, 2019-02-20, s. 9–10, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

Det har förekommit klagomål från vissa religiösa grupper om svårigheter att registrera sig som ett religiöst samfund (vilket medger vissa skattelättnader), vilket lett till kritik från bland annat EU. Icke-registrerade religiösa samfund kan verka fritt i landet, men de har inte samma rättigheter som ett registrerat religiöst samfund.²⁸

Det förekommer klagomål, framför allt från muslimska församlingar, om svårigheter att återfå religiös egendom som nationaliserades under tiden före självständigheten 1991. Islamska samfundet i Nordmakedonien (IRC) har också uppmärksammat svårigheterna att få tillåtelse för att bygga moskéer på vissa håll i landet och upplever att regeringen premierar den Makedonska ortodoxa kyrkan på olika sätt.²⁹

Det har förekommit attacker mot religiösa representanter för olika församlingar, vanligen knutet till lokala konflikter med andra religiösa grupperingar, och även försök att bränna ned religiösa byggnader i landet. Dessa har utretts av polis och i många fall har personer fällts för brotten.³⁰

För mer information om religionsfrihet i Nordmakedonien rekommenderas följande rapporter:

- UD, *Nordmakedonien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 30 juni 2018*, 2019-02-20, <https://www.regeringen.se/4923be/contentassets/57fae983fbb74200a2e3fca365b088a6/makedonien--manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf>
- USDOS, *2019 Report on International Religious Freedom: North Macedonia*, 2020-06-10, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/05/NORTH-MACEDONIA-2019-INTERNATIONAL-RELIGIOUS-FREEDOM-REPORT.pdf>

3.3 Etniska minoriteter

Majoritetsgruppen i Nordmakedonien är enligt en folkräkning från 2002 etniska makedonier, som utgjorde 64,2 procent av befolkningen. Den största minoriteten är albaner som utgjorde 25,2 procent år 2002, följt av turkar (3,9 procent), romer (2,7 procent) serber (1,8 procent), bosniaker (0,8 procent) och vlach (0,5 procent). Enligt en rapport från landets ombudsman är så gott som samtliga etniska minoriteter underrepresenterade inom den offentliga sektorn, i såväl statliga institutioner som i statligt ägda banker och företag.³¹

Undervisning till och med gymnasiet ges på makedonska, albanska, romani, turkiska och serbiska och garanteras enligt lag. Andelen som får undervisning på sitt modersmål ökar, särskilt

²⁸ United States Department of State (USDOS), *2019 Report on International Religious Freedom: North Macedonia*, 2020-06-10, s. 1–3, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid.

³¹ USDOS, *Country Report on Human Rights Practices 2019 – North Macedonia*, 2020-03-11, s. 28–29, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

efter att gymnasiet blev obligatoriskt 2007. Det finns dock svårigheter att erbjuda undervisning på framför allt romani på vissa håll, främst på grund av en avsaknad av språkkunniga lärare.³²

Framför allt den albanska minoriteten för ofta fram upplevelsen av att ha begränsad möjligheter till anställning inom offentligt finansierad verksamhet och det riktas även kritik mot hur staten fördelar sina satsningar på välfärd och infrastruktur inom landet. Offentlig statistik visar också att den albanska gruppen är underrepresenterad inom den offentliga sektorn, framför allt på högre positioner.³³

Även den romska gruppen rapporteras utsättas för diskriminering, framför allt på arbetsmarknaden, men även vad gäller tillgången till samhällsservice och stöd. Den romska befolkningen i landet lever fortfarande i många fall åtskild från andra grupper och saknar ofta tillgång till hälsovård och samhällsservice, delvis på grund av att de saknar identitetshandlingar och registrering hos relevanta myndigheter. Det är också svårt för många romer att etablera sig på arbetsmarknaden, dels på grund av diskriminering och dels på grund av att många saknar en fullständig utbildning. Många arbetar oregelbundet inom den informella sektorn. En del romer är också *de facto* statslösa, delvis på grund av att de saknar födelsebevis och identitetshandlingar i övrigt.³⁴

Amnesty International rapporterar att romer utsätts för institutionell diskriminering inom bland annat utbildningssektorn och hälsovården, samt att de kan utsättas för diskriminering vad gäller tillgång till barer, caféer och restauranger. Romska barn är särskilt utsatta då de ibland inte registreras hos myndigheterna, vilket gör det svårt för dem att få tillgång till hälsovård. Det förekommer också barnäktenskap och tvångsäktenskap inom den romska gruppen.³⁵

För mer information om etniska minoriteters situation i Nordmakedonien rekommenderas följande rapporter:

- Freedom House, *Freedom in the World 2020 – North Macedonia*, 2020-03-04, <https://www.ecoi.net/en/document/2030889.html>
- UD, *Nordmakedonien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 30 juni 2018*, 2019-02-20, <https://www.regeringen.se/4923be/contentassets/57fae983fbb74200a2e3fca365b088a6/makedonien--manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf>
- USDOS, *Human Rights Practices – North Macedonia*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf>

³² Ibid.

³³ Ibid.

³⁴ Ibid

³⁵ Amnesty International.

3.4 Utsatthet på grund av kön

Våldtäkt, även inom äktenskapet, är olagligt och straffskalan ligger på 1-15 år. Kritik mot hur lagstiftningen implementeras är dock vanlig, och kommer både från kvinnorrättsorganisationer i landet och från internationella icke-statliga organisationer. Våld i hemmet riktat mot kvinnor är också olagligt, men är trots det vanligt förekommande. Under januari till juni 2019 registrerade ministeriet för arbete och socialpolitik 767 fall av våld i hemmet, varav 572 utsatta var kvinnor. Fyra regionala center för kvinnor som utsatts för våld i hemmet drivs av staten, som också finansierar ytterligare ett sådant center som drivs av en civilsamhällesorganisation (som kan erbjuda boende under en kortare tid). En nationell organisation som driver en telefonlinje har två center som även de erbjuder hjälp till våldsutsatta kvinnor.³⁶

Sexuella trakasserier är förbjudet, även på arbetsplatsen. Lagstiftningen implementeras väl. Samtidigt är mörkertalet stort och många nordmakedonska kvinnor utsätts för sexuella trakasserier, både på och utanför arbetsplatsen, som aldrig anmäls. Kvinnor har samma legala status som män och även denna lagstiftning implementeras. I vissa samhällen finns det dock exempel på hur män instruerar kvinnor hur de ska rösta i allmänna val, eller röstar i deras ställe. I den diskrimineringslagstiftning som trädde i kraft i mars 2019 är kön tydligt utpekad som en grupp som omfattas av det skydd som lagen erbjuder.³⁷ I maj 2020 upphävde högsta domstolen den nya lagstiftningen, och det är osäkert hur detta kommer att hanteras politiskt.³⁸ Diskriminering på grund av kön förekommer på arbetsmarknaden, men omfattning är svår att bedöma på grund av underrapportering. Romska kvinnor är särskilt utsatta för diskriminering på arbetsmarknaden.³⁹

För mer information om kvinnors situation i Nordmakedonien rekommenderas följande rapporter:

- Bertelsmanns Stiftung, *BTI 2020 Country Report – North Macedonia*, 2020-04-29, https://www.bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MKD.pdf
- UD, *Nordmakedonien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 30 juni 2018*, 2019-02-20, <https://www.regeringen.se/4923be/contentassets/57fae983fbb74200a2e3fca365b088a6/makedonien--manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf>
- USDOS, *Human Rights Practices – North Macedonia*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf>
- FN, Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *Concluding observations on the sixth periodic report of the former Yugoslav republic of Macedonia*

³⁶ USDOS, 2020-03-11, s. 29–30.

³⁷ Ibid.

³⁸ Civil Rights Defenders, *North Macedonia's Repeal of Anti-Discrimination Law Poses Major Setback to Human Rights Protection*, 2020-05-19, [url](#) (Hämtad 2020-09-17).

³⁹ FN, Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *Concluding observations on the sixth periodic report of the former Yugoslav republic of Macedonia*, 2018-11-14, s. 2-3, [url](#) (Hämtad 2020-09-17).

nia, 2018-11-14, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW/C/MKD/CO/6&Lang=En (Hämtad 2020-09-17)

3.5 Hbtq-personer

Sexuella handlingar mellan människor med samma kön avkriminaliserades 1996. Att ha en könsöverskridande identitet har aldrig varit kriminaliserat.⁴⁰ Diskrimineringslagstiftningen erbjuder explicit skydd mot diskriminering på grund av sexuell läggning. Samtidigt är hbtq-rörelsen marginaliserad i landet (och var aktivt motarbetad under VMRO-DPMNE), och aktivister rapporterar regelbundet om fördomar i samhället och hets mot folkgrupp. 70 fall av våld mot hbtq-personer rapporterades in under 2019 av en organisation som följer dessa gruppers situation i landet. Personer med annan könsidentitet än vad som framgår av till exempel födelsebevis kan också möta svårigheter i att få denna registrerad i sina id-handlingar.⁴¹

Den första Pride-paraden hölls i juni 2019. Paraden kunde genomföras med stöd från polisen som eskorterade de cirka 2 000 deltagarna. Bland deltagarna fanns representanter från parlamentet och regeringen. I samband med paraden attackerades dock hbtq-aktivisten Bekim Asani i Skopje tillsammans med sex andra personer i hans sällskap. Dödshot uttalades och de utsattes för våldshandlingar. Polisen har öppnat en utredning men ingen har ännu fällts för händelserna. Samtidigt har Nordmakedonien förbättrat sin lagstiftning ytterligare för att skydda hbtq-personer från diskriminering.⁴²

För mer information om hbtq-personers situation i Nordmakedonien rekommenderas följande rapporter:

- Bertelsmanns Stiftung, *BTI 2020 Country Report – North Macedonia*, 2020-04-29, https://www.bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MKD.pdf
- Freedom House, *Freedom in the World 2020 – North Macedonia*, 2020-03-04, <https://www.ecoi.net/en/document/2030889.html>
- USDOS, *Human Rights Practices – North Macedonia*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf>
- LGBTI Equal Rights Association for Western Balkans and Turkey (ERA), *Macedonia*, 2016-05-16, <https://www.lgbti-era.org/content/macedonia>

3.6 Personer med funktionsnedsättning

Lagstiftningen förbjuder diskriminering av personer med funktionsnedsättning, inklusive deras tillgång till utbildning, arbete, sjukvård, information, allmänna kommunikationer, tillgång till offentliga byggnader, statlig service, etc. Denna lagstiftning har emellertid inte alltid tillämpats fullt ut. Diskrimineringslagstiftningen skriver uttryckligen att det är en form av diskriminering att inte tillhandahålla ett adekvat boende för personer med funktionsnedsättning.

⁴⁰ ERA, *LGBTI, Equal Rights Association for Western Balkans and Turkey, Macedonia*, (Hämtad 2020-09-17), [url](#)

⁴¹ USDOS, 2020-03-11, s. 29–30

⁴² Ibid.

En särskild lag reglerar en speciell fond som ska stimulera sysselsättning för personer med funktionsnedsättning, och fonden ger bland annat ersättning för ombyggnationer på arbetsplatser.⁴³

Gällande lagstiftning kräver att nya byggnader ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning och att offentliga byggnader ska göras tillgängliga senast från 2015, men många byggnader följer inte lagstiftningens krav. I Skopje är alla nya bussar som köpts in efter 2013 anpassade för personer med fysiska funktionshinder, men kollektivtrafiken är ofta otillgänglig för denna grupp i andra delar av landet.⁴⁴

Utbildningsministeriet har vidtagit åtgärder för att möjliggöra för barn med funktionsnedsättning att kunna delta i det ordinarie skolsystemet. Särskilda pedagoger har anställts av ministeriet och fördelats till särskilda skolor eller som en särskild resurs för ett större skolområde, detta för att stödja lärarna för klasser med barn med funktionsnedsättning. Utöver detta har hissar installerats i vissa utvalda skolor för att underlätta för personer med fysisk funktionsnedsättning att kunna delta i undervisningen. Trots detta fortsätter många barn med funktionsnedsättning att gå i särskolor. Många vallokaler i landet är inte heller tillgängliga för alla, särskilt på landsbygden och i mindre orter.⁴⁵

För mer information om situationen för personer med funktionsnedsättning i Nordmakedonien rekommenderas följande rapporter:

- UD, *Nordmakedonien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 30 juni 2018*, 2019-02-20, <https://www.regeringen.se/4923be/contentassets/57fae983fbb74200a2e3fca365b088a6/makedonien--manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf>
- USDOS, *Human Rights Practices – North Macedonia*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf>

3.7 Barns rättigheter

Nordmakedonien har tillträtt FNs konvention om barns rättigheter genom övertagande av f.d. Jugoslaviens internationella åtaganden. Medan f.d. Jugoslavien hade formella reservationer mot vissa av konventionens artiklar har Nordmakedonien deklarerat att man utökar sina åtaganden till att gälla konventionen i sin helhet.⁴⁶

Medborgarskap erhålls vid födseln och baseras på föräldrarnas nationalitet. Även föräldralösa barn kan ansöka om och beviljas normalt nordmakedonskt medborgarskap. Alla födselar på sjukhus och andra medicinska inrättningar registreras av myndigheterna och barn som föds på andra platser ska registreras av barnets föräldrar inom 15 dagar. Framförallt bland landets

⁴³ US Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2019 – North Macedonia*, sida 27-28, 2020-03-11 (Hämtad 2020-08-28)

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ United Nations Treaty Collection, https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&lang=en#55 (hämtad 2020-10-30)

romska minoritet förekommer dock att föräldrar avstår från att registrera födsel eller registrerar födsel för sent. Det finns rättsliga möjligheter till att göra registreringen i efterhand men proceduren är komplex. Avsaknad av formell registrering riskerar att leda till svårigheter att erhålla offentlig service såsom sjukvård och utbildning.⁴⁷

Grundskoleutbildning är obligatorisk fram till och med gymnasiet, ett obligatorium som också inkluderar ett år på förskola innan studiernas början. 93 procent av alla barn går i grundskolan, men flickor avslutar ofta sina studier tidigare än pojkar, framför allt på landsbygden. Lägst andel barn som fullföljer grundskolan finns inom den romska minoriteten, där mindre än hälften fullföljer landets obligatoriska skolgång. Läskunnigheten bland unga är hög.⁴⁸

Utbildningssystemet är uppdelat mellan olika etniciteter och segregation mellan romska barn och barn från andra nationaliteter är vanligt förekommande, dels på grund av segregation på bostadsmarknaden och dels utifrån politiska beslut på skolnivå. Utbildningskvaliteten varierar och kan på sina håll vara bristfällig, och bristfälliga skollokaler är också vanligt förekommande. Barnens skolluncher och skolböcker ska betalas av föräldrarna, vilket ibland är ett problem för resurssvaga grupper.⁴⁹ Enligt gällande lagstiftning har minoriteter rätt till utbildning på sitt modersmål men i praktiken följs inte alltid lagstiftningen, främst för den romska minoriteten då det förekommer brist på behöriga lärare.⁵⁰ Barnaga är olagligt i Nordmakedonien, men trots detta utsätts mer än hälften av alla barn i landet för just detta.⁵¹

UNICEF bedömde 2008 att cirka 1 000 barn i Nordmakedonien är hemlösa och lever på gatan, varav 95 procent av dessa är romer. Cirka 400 barn bedömdes bo på barnhem, trots landets ambition att hitta andra former för att ta hand om föräldralösa barn.⁵² Situationen idag förefaller emellertid påtagligt förbättrad. Sedan en tid tillbaka placeras alla barn under tre år i fosterhem, snarare än på barnhem, och myndigheterna har vidtagit steg för att säkerställa att processen vid adoptioner snabbas upp. Två nya enheter med självhushållning och konstant bemanning med socialarbetare ersatte också kritiserade institutioner under 2018.⁵³

⁴⁷ United States Department of State (USDOS), *North Macedonia 2019 Human Rights Report*, s. 25 ff., <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> (hämtad 2020-10-30)

⁴⁸ Utrikesdepartementet, *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, sid 12 ff, <https://www.regeringen.se/4a6f6f/contentassets/57fae983fbb74200a2e3fca365b088a6/makedonien---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf>

⁴⁹ Ibid

⁵⁰ USDOS, 28 ff.

⁵¹ UD, 14 ff.

⁵² UNICEF, Prevention, identification, reporting and referral of cases of violence against children: Overview of state response mechanisms, s 9 ff, <https://www.unicef.org/northmacedonia/media/4216/file> (Hämtad 2020-10-30)

⁵³ USDOS, 25 ff.

Barnäktenskap förekommer i Nordmakedonien, främst i den romska minoritetsgruppen och i mindre utsträckning den albanska, trots att det är olagligt. Informationen som finns tillgänglig om sexuellt utnyttjande av barn är begränsad, men myndigheterna vidhåller att det är ett problem som existerar i landet.⁵⁴

Det förekommer att barn utnyttjas av kriminella grupper och på annat sätt hamnar i utsatta situationer på grund av vuxnas agerande. Det finns också uppgifter om trafficking av barn. Myndigheterna är generellt medvetna om den problematiken, men lagstiftningen som finns på plats för att skydda barn mot kriminalitet, våld och för att skydda deras rättigheter tillämpas enligt många bedömare inte fullt ut. Det är vanligt att barn i Nordmakedonien utsätts för eller bevittnar våld, och barn på barnhem eller motsvarande institutioner löper en än större risk att utsättas.⁵⁵

För mer information rekommenderas följande rapporter;

UNICEF, Prevention, identification, reporting and referral of cases of violence against children: Overview of state response mechanisms, <https://www.unicef.org/northmacedonia/media/4216/file>

Utrikesdepartementet, *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 30 juni 2018*, sid 12 ff, <https://www.regeringen.se/4a6f6f/contentassets/57fae983fbb74200a2e3fca365b088a6/makedonien---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf>

United States Department of State (USDOS), *North Macedonia 2019 Human Rights Report*, s. 25 ff., <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> (hämtad 2020-10-30)

3.8 Rätten till liv, kroppslig integritet och personlig säkerhet

3.8.1 Dödsstraff

Dödsstraff har varit förbjudet sedan Nordmakedonien förklarade sig självständigt 1991.⁵⁶

3.8.2 Kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

Nordmakedoniens konstitution förbjuder tortyr och andra former av omänsklig eller förnedrande behandling, men det förekommer rapporter om polisvåld och omotiverad våldsan-

⁵⁴ USDOS, 25 ff.

⁵⁵ UNICEF, 15 ff.

⁵⁶ UD, s. 8.

vändning i landets fängelser. Inrikesministeriet rapporterade att de under de första sju månaderna 2019 tog hand om 27 klagomål rörande övervåld från polisen. Åtta klagomål bedömdes som grundlösa och bara i ett fall bedömdes att övervåld hade använts.⁵⁷

EU-kommissionen har i sin senaste rapport bedömt att förbättringar skett i landets fängelser och att man i stort kommit till rätta med problem relaterade till tortyr och omänskliga förhållanden för frihetsberövade personer. Dock fanns det fortfarande problem med förhållandena i polisens häktesceller och på psykiatriska institutioner. Landets ombudsman rapporterar att landets fängelser fortfarande inte håller internationell standard, framför allt avseende tillgången till sjukvård för intagna och de allmänna levnadsförhållandena. Det har generellt inte varit några problem för internationella organisationer att få besöka fängelser i Nordmakedonien för att rapportera om förhållandena där, även om tillstånd måste sökas. Från och med juni 2019 omfattas alla intagna av en hälsoförsäkring.⁵⁸

För mer information rekommenderas följande rapport:

- USDOS, *Human Rights Practices – North Macedonia*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf>

3.8.3 Våldsnivåer till följd av väpnade konflikter eller andra motsättningar

Det har tidigare inte identifierats några omständigheter som medfört att Migrationsverket haft anledning att ta ställning till huruvida det i utlänningsrättslig mening råder väpnad konflikt eller andra svåra motsättningar av våldsam art i Nordmakedonien. Inga allvarliga väpnade incidenter har inträffat sedan 2001. Organiserad brottslighet förekommer, men det finns ingen väpnad aktör som på allvar utmanar det statliga våldsmonopolet.⁵⁹

3.8.4 Miljökatastrofer

Det råder inte några omfattande miljökatastrofer i Nordmakedonien.

4 Myndigheternas förmåga att garantera grundläggande fri- och rättigheter

4.1 Rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet och integritet

Nordmakedoniens konstitution ger domstolarna en autonom och fri roll, men i praktiken har domstolsväsendet ofta utsatts för olika former av påtryckningar från politiskt håll. Framför allt

⁵⁷ USDOS, 2020-03-11, s. 2–4.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Bertelsmann Stiftung, s. 7.

under VMRO-DPMNE:s styre. Detta beror bland annat på den lagstiftande maktens bristande finansiering, vilket gör den särskilt utsatt för utbetalningar av oriktiga ersättningar (mutor). Den nuvarande regeringen uppvisar än så länge en större respekt för domstolarnas oberoende, och EU-kommissionen rapporterar att stora framsteg har gjorts för att uppfylla kraven som ställts på landet i slutförhandlingarna om ett medlemskap.⁶⁰

En särskild åklagare har tillsatts för att kunna lagföra mutbrott och annan korruption med koppling till rättssystemet, men handläggningen tenderar att bli utdragen. Högprofilerade personer har dock dömts efter att åtal väckts av den särskilda åklagaren under 2020. En ombudsman finns även att vända sig till för den som har klagomål om hur det juridiska systemet fungerat i ett enskilt fall. Ombudsmannen mottog 176 klagomål under de första åtta månaderna 2019 och agerade på 48 av dessa. Systemet för att fördela ärenden på olika domare är strikt reglerat, men det har rapporterats misstankar om att systemet manipulerades i Skopje år 2017.⁶¹

Nordmakedonsk lagstiftning ger individen rätt till en rättvis rättegång, en princip som i normalfallet också upprätthålls i praktiken. Åtalade personer är oskyldiga tills motsatsen bevisas och har rätt att bli informerade om åtalet, samt att kommunicera med en advokat eller offentlig försvarare. Det förekommer dock klagomål om att offentliga försvarare inte får tillräckligt med tid för att förbereda sitt försvar av den åtalade.⁶²

Kopplingarna mellan den gamla regeringen som styrdes av koalitionen VMRO-DPMNE och domstolarna tydliggjordes efter en avlyssningsskandal där det bland annat framkom information om påverkan vid tjänstetillsättning av domare. Landets särskilda åklagare har obstruerats politiskt i sitt arbete. Det finns också indikationer om politisk påverkan i enskilda rättegångar. Uppgifter gör också gällande att högsta domstolen har kvar sina kopplingar till VMRO-DPMNE.⁶³ Ytterligare information om korruption inom rättsväsendet finns att läsa under kapitel 2.2.1. [Konstitutionellt ramverk och statens legitimitet](#).

Polisväsendets oberoende garanteras av nordmakedonsk lagstiftning och anställda poliser får inte representera, starta eller stödja politiska partier. Partimedlemskap och deltagande i partipolitiska aktiviteter ska ske på ett sådant sätt att det inte går att ifrågasätta polisens professionalism och neutralitet. Polisen ligger organisatoriskt under inrikesministeriet och inrikesministern är dess högsta operativa chef.⁶⁴ Inrikesministeriets enhet för professionell standard undersöker inrapporterat missbruk och tjänstefel hos polisen, och har rätten att bland annat stänga av polisanställda under utredning. Under 2019 fick enheten in fyra klagomål om omotiverat polisivåld, och i ett av fallen ledde anmälan till att åtal kunde väckas.⁶⁵

Det fanns rapporter under 2019 om omotiverat polisivåld och inhuman behandling av intagna på landets fängelser. EU-kommissionen bedömde dock att det skett förbättringar på

⁶⁰ USDOS, 2020-03-11, 5–8.

⁶¹ Ibid.

⁶² Ibid.

⁶³ Bertelsmann Stiftung, s. 12–14.

⁶⁴ Groups of States Against Corruption (GRECO), *Evaluation Report – North Macedonia*, 2019-06-27, s. 25–27, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

⁶⁵ USDOS, 2020-03-11, s. 5–8.

området, samtidigt som förhållandena på polisstationerna fortfarande kunde vara problematiska.⁶⁶

Häktesförfarandet i landet kräver att en domare beslutar om häktning baserat på bevisläget i ärendet, något som också generellt följdes i praktiken. Den som häktades informerades om på vilka grunder detta hade skett. Innan åtas har väckts, är den maximala häktningstiden 180 dagar. Efter att åtal har väckts är den maximala häktningstiden två år.⁶⁷

Följande rapporter utvärderar den Nordmakedonska rätt- och säkerhetssektorn:

- Amnesty International, *Human rights in Europe – Review of 2019 – North Macedonia*, 2020-04-16, <https://www.ecoi.net/en/document/2028208.html>
- Bertelsmanns Stiftung, *BTI 2020 Country Report – North Macedonia*, 2020-04-29, https://www.bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MKD.pdf
- USDOS, *Human Rights Practices – North Macedonia*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf>

5 Non-refoulement

Under 2019 registrerades över 40 000 irreguljära inresor till Nordmakedonien, men endast 490 personer sökte asyl i landet. Av dessa avbröt 407 personer sin ansökan innan ett beslut hade tagits i deras ärenden. Rapportering finns om att irreguljära migranter hålls kvar mot sin vilja för att vittna mot smugglare, och att en stor del av de som sökt asyl i landet består just av personer som behandlats på detta sätt. Det finns också omfattande rapportering om så kallade "push-backs" tillbaka in i Grekland. De romer från Kosovo som överklagat beslutet att dra tillbaka deras subsidiära skydd i Nordmakedonien, vilket lämnat dem utan legal status i landet, har i princip fått avslag i landets administrativa domstolar.⁶⁸

Nordmakedonien samarbetar med UNHCR, IOM och andra humanitära organisationer för att erbjuda skydd och stöd till internflyktingar, migranter, asylsökande och statslösa. Vidare har landet vidtagit ett stort antal åtgärder för att bekämpa människosmuggling, något som länge varit vanligt förekommande på grund av Nordmakedoniens geografiska läge. UNHCR bedömer att asylsystemet i Nordmakedonien förbättrats sedan 2016. Det fanns under 2019 inga exempel på att migranter återfördes till osäkra länder.⁶⁹

UNHCR rapporterar att landets lagstiftning garanterar att personer i behov av internationellt skydd ska få det, men i praktiken fungerar inte alltid systemet som det ska. Under de första åtta månaderna 2019 beviljades inte en enda person flyktingstatus eller subsidiärt skydd (i sammanhanget bör det noteras att det inte är många som fullföljer sin ansökan). Under 2018

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Amnesty International.

⁶⁹ USDOS, 2020-03-11, s. 15–19.

antogs en ny lag som skulle åtgärda en del av problemen med den gamla lagstiftningen, framför allt vad gäller rätten till familjeåterförening, men den innebar också begränsningar i asylsökandes rörelsefrihet. För personer som gripits då de rört sig irreguljärt genom landet, och därmed förts till transitcentret för utlänningar i Gazi Baba, var möjligheten att söka asyl villkorad med kravet att den enskilde migranten skulle vittna mot den människosmugglare som hjälpt honom eller henne att resa in i landet.⁷⁰

⁷⁰ Ibid.

Källförteckning

Elektroniska källor

Amnesty International, *Human rights in Europe – Review of 2019 – North Macedonia*, 2020-04-16, <https://www.ecoi.net/en/document/2028208.html> (Hämtad 2020-08-28)

Balkan Insight, *Zoran Zaev to Lead North Macedonia's Government Again*, 2020-08-18, <https://balkaninsight.com/2020/08/18/zoran-zaev-to-lead-north-macedonias-government-again/> (Hämtad 2020-08-28)

Balkan Insight, *North Macedonia Jails Ex-Special Prosecutor over "Extortion" Case*, 2020-06-18, <https://balkaninsight.com/2020/06/18/north-macedonia-jails-ex-special-prosecutor-over-extortion-case/> (Hämtad 2020-09-17)

Bertelsmanns Stiftung, *BTI 2020 Country Report – North Macedonia*, 2020-04-29, https://www.bti-project.org/content/en/downloads/reports/country_report_2020_MKD.pdf (2020-08-19)

Center for Insights In Survey Research, *Western Balkans Regional Poll. February 2, 2020 – March 6, 2020*, 2020, https://www.iri.org/sites/default/files/final_wb_poll_for_publishing_6.9.2020.pdf (Hämtad 2020-09-16)

Civil Rights Defenders, *North Macedonia's Repeal of Anti-Discrimination Law Poses Major Setback to Human Rights Protection*, 2020-05-19, <https://crd.org/2020/05/19/north-macedonias-repeal-of-anti-discrimination-law-poses-major-setback-to-human-rights-protection/> (Hämtad 2020-09-17)

EU-kommissionen, *Albania and North Macedonia on the Road to EU Membership*, 2020-06-19, https://ec.europa.eu/info/news/albania-and-north-macedonia-road-eu-membership-2020-jun-19_en (Hämtad 2020-08-28)

EU-kommissionen, *Comission Staff Working Document. North Macedonia 2019 Report*, 2019-05-29, <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-north-macedonia-report.pdf> (Hämtad 2020-08-28)

FN, Committee on the Elimination of Discrimination against Women, *Concluding observations on the sixth periodic report of the former Yugoslav republic of Macedonia*, 2018-11-14, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW/C/MKD/CO/6&Lang=En (Hämtad 2020-09-17)

Freedom House, *Freedom in the World 2020 – North Macedonia*, 2020-03-04, <https://www.ecoi.net/en/document/2030889.html> (Hämtad 2020-08-28)

Groups of States Against Corruption, *Evaluation Report – North Macedonia*, 2019-06-27, <https://rm.coe.int/fifth-evaluation-round-preventing-corruption-and-promoting-integrity-i/168095378c> (Hämtad 2020-08-28)

LGBTI Equal Rights Association for Western Balkans and Turkey (ERA), *Macedonia*, 2016-05-16, <https://www.lgbti-era.org/content/macedonia> (Hämtad 2020-09-17)

Nato, *North Macedonia joins NATO as 30th Ally*, 2020-03-27, https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_174589.htm (Hämtad 2020-08-28)

United States Department of State (USDOS), *2019 Report on International Religious Freedom: North Macedonia*, 2020-06-10, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/05/NORTH-MACEDONIA-2019-INTERNATIONAL-RELIGIOUS-FREEDOM-REPORT.pdf> (Hämtad 2020-08-28)

USDOS, *Country Report on Human Rights Practices – North Macedonia 2019*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/NORTH-MACEDONIA-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> (Hämtad 2020-08-28)

Utrikesdepartementet (UD), *Nordmakedonien – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situation per den 30 juni 2018*, 2019-02-20, <https://www.regeringen.se/4923be/contentassets/57fae983fbb74200a2e3fca365b088a6/makedonien---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2018.pdf> (2020-08-28)

UNICEF, *Prevention, identification, reporting and referral of cases of violence against children: Overview of state response mechanisms*, <https://www.unicef.org/northmacedonia/media/4216/file>

Bilaga

Nordmakedonien

Centrala internationella överenskommelser ⁷¹	Datum för ratificering/accession/succession
FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	1994-12-12
Fakultativt protokoll till FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	2009-02-13
FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter	1994-01-18
Andra fakultativa protokollet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter syftande till dödsstraffets avskaffande	1995-01-26
FN:s konvention till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden	Signerad, ej ratificerad
FN:s konvention om avskaffandet av all slags diskriminering av kvinnor	1994-01-18
FN:s konvention om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering	1994-01-18
FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	1994-01-18
FN:s konvention för skydd av migrantarbetares och deras familjers rättigheter	Ej signerad
FN:s konvention om barnets rättigheter	1993-12-02
FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	2011-12-29
FN:s flyktingkonvention ⁷²	1994-12-18
Protokollet av 1967 om flyktingars rättsliga ställning ⁷³	1994-01-18
Amerikanska konventionen om mänskliga rättigheter ⁷⁴	Ej relevant
Andra tilläggsprotokollet till den amerikanska konventionen om mänskliga rättigheter för att avskaffa dödsstraffet ⁷⁵	Ej relevant

⁷¹ Informationen om FN-traktat är hämtad från OHCHR:s ”Treaty Body Database”, tillgänglig på: [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

⁷² United Nations Treaty Collection, 2. *Convention relating to the Status of Refugees*, data hämtad: 2020-08-11, [url](#) (Hämtad 2020-08-28)

⁷³ UNHCR, 5. *Protocol Relating to the Status of Refugees*, 2011-06-22, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

⁷⁴ Organization of American States (OAS), *American Convention on Human Rights “Pact of San Jose, Costa Rica”* (B-32), [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

⁷⁵ OAS, A-53: *Protocol to the American Convention on Human Rights to Abolish the Death Penalty*, [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

Centrala internationella överenskommelser ⁷¹	Datum för ratificering/accession/succession
Inter-amerikanska konventionen om att förebygga och bestraffa tortyr ⁷⁶	Ej relevant
Europarådets konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna ⁷⁷	1997-04-10
Tilläggsprotokoll nr 6 till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna gällande avskaffande av dödsstraff ⁷⁸	1997-05-01

⁷⁶ OAS, A-51: *Inter-American Convention to Prevent and Punish Torture*, [odaterad], [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

⁷⁷ Europarådet, *Chart of signatures and ratifications of Treaty 005*, 2020-08-04, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).

⁷⁸ Europarådet, *Chart of signatures and ratifications of Treaty 114*, 2020-08-04, [url](#) (Hämtad 2020-08-28).